

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 13. decembra 1934.

Štev. 138.

Plenarna seja Zbornice za TOI

Zbornica spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja

Težko stanje našega gospodarstva - Zastoj v gospodarskem življenju vedno večji - Gozdno gospodarstvo postalo nerentabilno - Za sanacijo denarnega teča - Cela vrsta predlogov za izboljšanje našega gospodarskega stanja - Zahteve našega gospodarskega parlamenta treba upoštevati

Plenarne seje Zbornice za TOI so od nekdaj na glasu po prepričujoči stvarnosti vseh njenih referatov, po umerjenosti tona, ki preveva vso debato, a tudi po odločnosti, s katero Zbornica vedno zastopa vse interese našega gospodarstva. Zato je vsaka plenarna seja Zbornice ne samo pomemben dogodek za vso slovensko gospodarsko javnost, temveč tudi za vso drugo slovensko javnost, ki ve, da podaja vsaka takšna seja verno zrcalo o stanju našega gospodarstva. Pa re samo to! Odkar so zaradi splošne gospodarske stiske stopila gospodarska vprašanja v ospredje, je naraslo zanimanje za plenarne seje Zbornice tudi, ker podaja vsaka tudi pota, kako priti iz krize in kako premagati vse sedanje težave.

Zato je že več ko skrajni čas, da bi našli iniciativni predlogi in stvarno tako vzorno utemeljeni predlogi teh sej malo več odmeva na vodilnih mestih, kakor pa so ga dejansko našli. Velik del naših težav bi že bil davno odpravljen, če bi se vsi ti predlogi upoštevali in če ne bi tudi najbolj utemeljene zahteve ostale žal le glas vpijočega v puščavi. To nezadostno upoštevanje iniciativnih predlogov naše Zbornice, ki so vsi porojeni le iz enega plemenitega nagiba, da se dvigne gospodarska in z njo tudi kulturna ter politična sila našega naroda, je eden onih usodnih vzrokov, da se še vedno nismo dokopali do prave gospodarske politike in da smo še vedno plen sedanje gospodarske stiske, ko bi mogli že davno postati njen gospodar.

Slika našega gospodarstva, kakor je bila podana na včerajšnji seji Zbornice, je vse prej korazveseljiva. Zastoj vsem gospodarstvu življenju traja še naprej in njegova neizogibna posledica: pavperizacija ljudstva raste stalno. Ta pavperizacija ljudstva upodja silo našega naroda in njeni učinki so vsak dan bolj resni in bolj nevarni. Kakor je dokazala cela vrsta referatov, kakor potrjujejo vse uradne številke, je eden glavnih vzrokov tega stalnega padanja ljudskega blagostanja v popolnoma zgrešeni finančni politiki, ki je čisto pozabila, da ni sebi sama namen, temveč da mora tudi ona biti v službi gospodarskega dviga naroda. Moramo z vsem poudarkom izjaviti, da ni pričakovati prav nobenega izboljšanja, dokler naša finančna politika ne uvidi svoje kardinalne zmotne.

Kakor je pravilno naglasil zbornični predsednik Jelačin, so naši gospodarski krogi stalno v defenzivi, da branijo one pozicije, ki si jih je naše gospodarstvo pridobilo v teku dolge vrste let muke polnega dela. Ta defenziva zahteva silno mnogo naporov in dragocenega časa, a vse to delo bi se moglo koristneje uporabiti, če bi že enkrat prodrla tudi na vodilnih mestih zavest, da je odvisen napredek celotnega našega državnega gospodarstva od napredka posameznih pokrajinah. Ne imejmo vendar strah, da bi postalo v kateri pokrajini blagostanje preveliko!

Kljub vsem težkim izkušnjam in kljub še težjim rezultatom objektivne analize našega gospodarstva in naše gospodarske politike, pa je vendarle poročilo predsednika zbornice izzvenelo v optimizmu, ker je pač optimizem lasten vsem ljudem dela. Naj bi se že enkrat vsaj nekaj storilo v podkrepitve tega optimizma, ker pač od samih

razočaranj trajno ne more živeti niti najbolj močan optimizem. A da zmagamo današnjo stisko je treba mnogo, silno mnogo optimizma.

Kdor ves živi našemu gospodarstvu, temu tudi ne more biti vseeno, če se vodi gospodarska politika pravilno ali ne. Kdor čuti poleg tega odgovornost v sebi, ta tudi ne more biti brezbrizen za napake, s katerimi se škoduje gospodarstvu. Naj se že enkrat upošteva, da je iz teh nagibov porojena kritika tako zelo ustvarjalna in zato tudi koristna, da bolj biti ne more. Zato naj že enkrat preneha ono napačno tolmačenje nagibov te kritike, ker to dokazuje zlonamernost, ki pač ne more privedi k dobremu.

Zbornica spominu velikega kralja

K današnji seji smo se sešli z globoko žalostjo v srcu, ki je objela ves jugoslov. narod nad nenadomestljivo izgubo njegovega vladarja Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, tvorca naše ponosne kraljevine in zaščitnika našega gospodarstva. Ko so prispeli iz Marseille-a prve vesti o gnusnem zločinu, katerega žrtev je padel naš Viteški kralj, sem sklical takoj žalno sejo zborničnega predsedstva in prosim danes zbornični svet, da se ob svojem današnjem sestanku pokloni sencu neumrlega kralja, našega velikega borca za osvoboditev in zedinjenje, ki je hrabro preživel vse neizmerne muke svetovne vojne, vodil preko bojnih poljan zmagoslavno srbsko vojsko od zmage do zmage, izvršil zedinjenje troimenskega jugoslovanskega naroda in vso svojo življensko silo posvečal in žrtvoval izgradnji, zaščiti in umirjenju kraljevine Jugoslavije. V najtežjih časih, ki jih pomni zgodovina našega gospodarstva, je neizprosna usoda hotela, da zločinska roka pretrga nit tega plemenitega življenja in njegovega genialnega dela na konsolidaciji Balkana in ohranitvi evropskega miru. Zapustil nas je z izročilom »Čuvajte Jugoslavijo!«, ki nam je in bo, kakor so vse njegove zgodovinske besede, izrečene v šestojanuarskem manifestu, vodilno načelo delovanja in stremljenja. Ves jugoslovanski narod je pred zgodovino in vsem svetom dokazal, kako je oboževal svojega velikega kralja. Noben plebiscit ne bi bil mogel na bolj nedvomni način pred zgodovino dokazati razpoloženja vseh krajev države in dati jasnejši odgovor na zlohotno kampanjo, ki se vodi proti obstoju naše države in njenemu ustrojstvu. Videlo ga je vse inozemstvo, ves civilizirani svet, ki je ob tej priliki šele doumel srčno razpoloženje jugoslovanskega naroda.

Mi smo vse poldrugo desetletje s popolnim mirom in globoko vero občudovali velike napore našega modrega kralja, ki so šli za tem, da se zabrišejo globoki sledovi in rane svetovne vojne, da se zagotovi narodu mir in razvoj k gospodarskemu blagostanju. Njegov interes za gospodarska vprašanja, za zaščito in podporo nacionalne delavnosti je omogočil, da smo se v kratkem času znatno osamosvojili od inozemske gospodarske odvisnosti in da se je razmahnila pri nas na vseh poljih živahna delavnost. Skrušen nad bolešno izgubo, ki jo pomenja njegova tragična smrt za vse naše napore in delo, Vas prosim, da zaključite z

Plenarna seja Zbornice je pokazala pot k izboljšanju, naj bi tudi vsa naša gospodarska politika stopila na to pot.

Otvoritev seje

Točno ob 9. dopoldne je otvoril plenarno sejo Zbornice predsednik Ivan Jelačin, ugotovil sklepčnost ter imenoval za zapisničarja pomožnega tajnika dr. Juro Koceta, za overovatelja zapisnika pa gosp. Ivana Brielja in g. Ivana Bahoveca. Pozdravlja vse navzočne, posebno zastopnika kr. banske uprave dr. Borštnerja. Svojo odsotnost so opravičili gg. ing. Dračar Oskar, Fran Bonač in Adolf Ribnikar ter Ferdo Pinter, ki so službeno zadržani.

menoj: Slava Kralju Aleksandru I.!

Po enominutnem molku predsednik zbornice nadaljuje:

Vsi kraji naše prostrane domovine, vse nacionalne in javne ustanove tekmujejo in stremijo za tem, da se oddolžijo in postavijo spominu na veličastno delo kralja Aleksandra I. trajen spomenik. Njemu, ki je s toliko požrtvovalnostjo in ljubeznijo gradil proti vsem naporom sovražnih sil kraljevino Jugoslavijo. Moja želja je, da tudi naša zbornica kot predstaviteljica tr-

Predsedstvena naznanila

Predsednik Jelačin je nato podal ta predsedstvena naznanila:

1. Odobritev zborničnega proračuna

Minister za trgovino in industrijo je sporazumno s finančnim ministrom odobril pobiranje 10odstotne zbornične doklade, na kar je kr. banska uprava Dravske banovine odobrila zbornični proračun za upravno leto 1934 s preliminarnimi dohodki v znesku 3.156.000 Din in izdatki v znesku 2.994.041 Din ter presežkom v znesku 161.959 Din.

2. Odobritev zborničnega računskega zaključka

Kr. banska uprava Dravske banovine je nadalje obvestila zbornico, da odobrava zbornične račune za leto 1933, in sicer z dohodki v znesku Din 3.716.070'36 in izdatki v znesku Din 3.515.863'66 ter blagajniškim ostankom Din 200.416'70.

Istotako je odobrila tudi računске zaključke vseh ostalih zborničnih fondov.

3. Izprememba zborničnih pravil

Trgovinski minister je odobril na zadnji seji zborničnega sveta dne 22. marca t. l. sklenjeno izpremembo zborničnih pravil. Po tej odobritvi se število članov gostinskega odseka povečava 8 na 10 ter s tem število članov zborničnega sveta od 56 na 58 svetnikov. Zbornica je takoj nato ponovno zaprosila trgovinskega ministra, da bi čimprej omogočil aktiviranje delovanja odseka s tem, da imenuje potrebno število novih zborničnih svetnikov za ta odsek. Kakor doznavamo iz časopisov, je minister imenovanje že izvršil. Ker pa do danes nisem žal o tem še prejel uradnega obvestila, nisem mogel sklicati novih zborničnih svetnikov na današnji

govine, obrta in industrije postavi za bodoča pokolenja trajen spomenik ter s svojimi sredstvi pripomore k temu, kar je za dovršitev stremljenj in dela blagopokojnega kralja storiti naša dolžnost. Znamo Vam je, da že dolga leta nabira zbornica z vso vneto gradivo, ki pričča o sposobnosti našega obrtništva in industrije v preteklih stoletjih, ki dokumentira našo gospodarsko zgodovino. S štednjo in vneto se nam je posrečilo zbrati že lepe zbirke takih zgodovinskih del umetnega obrta v naših krajih. Smatram, da bi gospodarski krogi Dravske banovine najlepše počastili mane kralja Aleksandra, ako ustanovijo muzej, ki bo nosil njegovo slavno zgodovinsko ime.

Zato mi je čast v imenu predsedstva predlagati zborničnemu svetu po sklepu predsedstvene seje z dne 6. novembra t. l., da zbornica osnuje

»Muzej Kralja Aleksandra I. Zedinitelja«

V ta namen prosim, da odobrite, da zbornica iz svojih sredstev odredi znesek 250.000 Din kot temeljno dotacijo sklada za osnovanje tega muzeja ter da se v bodoče proračune postavijo nadaljnji primerni zneski, da bi mogla zbornica čimprej postaviti zgradbo muzeja, v katerega bodo potem prerese vse že dosedaj nabrane in tudi v bodoče nakupljene zbirke.

Obenem mi je čast predložiti Vam, da osnuje zbornica »Podporni fond Kralja Aleksandra I. Zedinitelja« za podpiranje osiromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI, iz katerega naj bi se vsako leto izplačalo onemoglim in osiromašenim pripadnikom naših stanov podpore za 25.000 Din. Obenem prosim, da odobrite tudi pravilnike za oba sklada.

(Soglasno sprejeto.)

Končno Vas prosim, da blagovolite pritrdati mojemu predlogu, da z današnje plenarne seje pošljemo udanostno brzojavko Nj. Vel. Kralju Petru II. in pozdravne brzojavke ministru trgovine in industrije Juraju Demetroviću.

sejo. Takoj ko bom prejel odlok ministrstva, bom sklical sejo novega odseka, da se konstituirajo in prične z delom.

4. Odobritev pravilnika za zbornično razsodišče

Kr. banska uprava Dravske banovine je obvestila zbornico, da je predloženi pravilnik za razsodišče zbornice z nekaterimi izpremembami odobren.

5. Konstituiranje upravnega odbora pokojninskega sklada

Nadalje naznanjam, da se je upravni odbor pokojninskega sklada na svoji seji dne 25. aprila t. l. konstituiral. Zbornični upokojenci so izvolili za svojega predstavitelja v upravnem odboru I. zborničnega tajnika v pokoju, g. dr. Viktorja Murnika. Upravni odbor je imel pod mojim predsedstvom dve seji, na katerih je sestavil preliminar pokojninskega sklada za 1933.

6. Izdvojitev pokojninskega sklada iz zbornične imovine

Izvršujoč sklep zadnje seje zborničnega sveta je zbornica izdvojila dobroimetje zborničnega pokojninskega sklada iz zborničnega premoženja ter ga prenesla na samostojen pokojninski sklad. Istotako je predsedstvo izvršilo zemljeknjižni prepis stanovanske hiše zborničnih nameščencev na Bleiweisovi cesti št. 6 v last in premoženje pokojninskega sklada.

7. Predložitev načrta volilnega reda za ZTOI

Predsednik Jelačin poroča o delih, ki jih je izvršilo predsedstvo Zbornice v smislu sklepov prejšnjih plenarnih skupščin, da se odobri novi volilni red za Zbornico za TOI. Zbornica je predložila ministr-

stvu tudi obširno spomenico, v kateri je podrobno utemeljila od nje predlagani volilni red.

8. Abiturientski tečaj ZTOI

V smislu zakona o srednjih trgovinskih šolah je zbornica zaprosila bansko upravo, da dovoli otvoritev abiturientskega tečaja pod zborničnim imenom. Banska uprava je v smislu zakona o srednjih trg. šolah odobrila otvoritev abiturientskega tečaja Zbornice za TOI na Državni trgovski akademiji v Ljubljani. Istočasno je banska uprava, dokler ministrstvo za trgovino in industrijo ne predpiše novega učnega načrta in programa za trgovske tečaje, odobrila tudi organizacijski statut in učni, izpitni in disciplinski red za abiturientski tečaj po načrtu, ki ga je zbornica predložila.

V smislu organizacijskega statuta upravlja abiturientski tečaj šolski odbor 5 članov, ki jih imenuje zbornica. Trgovinski in industrijski odsek sta na večrajšjih sejah razpravljala o zadevnih kandidaturah in je plenum izvolil nato v šolski odbor gospode: Jelačin Ivan, Lenarčič Stanek, Sirc Franjo, dr. Pirjavec Karel in dr. Pless Ivan.

9. Imenovanje prisodnikov obrtnega in obrtnoprizivnega sodišča

Predsednik Jelačin poroča, da je treba na predlog banske uprave imenovati okrog 40 kandidatov za sodnike laike in njih namestnike za obrtno sodišča in obrtno prizivno sodišče v Ljubljani.

Skupščina je nato soglasno izvolila po predlogu odsekov kot kandidate te gospode:

A. Obrtno sodišče

Za industrijo kot prisodnike: Rojina Anton, Heinrich Franc, ing. Hribar Boris, Čeč Karel, Ambrožič Miroslav, ing. Pirkmajer Milko, Hribnik M. in Hrovatin Makso; **za namestnike:** dr. ing. Punčuh Stanislav, Dereani Pavel, Puh Josip, Franzi Henrik.

Za trgovino kot prisodnike: Bahovec Ivan, Fabiani Pavel, Soss Karel, Gregorc Ivan, Volk Avgust, Zalta Josip in Vidmar Štane; **za namestnike:** Čebin Dominik, Breznik Venčeslav, Verbič Anton in Šober Viktor.

Za obrt kot prisodnike: Sifrer Matija, Geyer Rudolf, Hibšer Hugo, Urbas Miroslav, Kersnič Ivan, Primožič Ferdo, Jager Franc, Špeletič Albert, Tušar Ferdo in Brecljnik Alojzij; **za namestnike:** Gjud Ivan, Igljič Franc, Pičman Lovro, Mežnaršič Josip in Rožič Štefan.

B. V obrtno-prizivno sodišče

Za industrijo kot prisodnika: dr. Pavlin Ciril in Nemenz Viljem.

Za trgovino kot prisodnik: Smerkolj Albin.

Za obrt kot prisodnika: Bricelj Ivan in Krapež Milko.

C. Za razne obrate

V obrtno sodišče: prisodnika: Jelenič J. in Agnola Avgust; namestnika: Čadež Guido in Ravnikar Franc.

Obrtno-prizivno sodišče: prisodnika: Kavčič J. Josip in Naglas Viktor.

10. Posmrtnica

Tudi to pot mi je zapadla težka dolžnost, da vam moram naznaniti tužno vest, da je dne 23. novembra t. l. nenadoma preminul naš dolgoletni tovariš, zbornični svetnik gospod Fran Kavčič. Blagopokojnik je bil od leta 1927. naš vzoren sodelavec, ki se je vneto prizadeval za interese gostilničarske stroke, katero je zastopal v zbornici. Za to stroko si je pridobil neoporečne zasluge tudi izven zbornice kot bivši predsednik ljubljanskega združenja gostilničarjev in Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani. Za povzdigo gostilničarstva se je požrtvovalno trudil. Ustanovil je prvo gostilniško šolo, sezidal gostilničarski dom in povsod z vneto sodeloval, kjer je mogel koristiti svoji stroki. Bil je član zborničnega finančnega odbora in član izvršilnega odbora odseka za obrtno pospeševanje. Poleg tega je zastopal zbornico v davčnem odboru v Ljubljani in v ravnateljstvu pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev.

Zbornica ohrani blagopokojnega trajno v hvaležnem spominu.

Z ozirom na to, da je g. Kavčič preminul prav tekom zasedanja davčnega odbora, je zbornica zaradi nujnosti imenovala na mesto njega v davčni odbor, ki mu potече funkcijska doba koncem leta 1934, g. Joška Lauterja, gostilničarja v Ljubljani, kar blagovolite sprejeti na znanje. (Sprejeto.)

Poročila predsednika Ivana Jelačina

Ko stopam letos ob priliki proračunske seje pred vas, da vam podam poročilo o zborničnem poslovanju v dobi od zadnje plenarne seje, sem v resnici v nemali zadregi, kako bi vam v kratkih potezah znazoril sliko gospodarskega kaosa, v katerem živimo, in o črtal vse neprestane napore naše zbornice, da v danih razmerah povsod pomagamo in rešujemo, da preprečimo še večje stiske. Vidimo pred seboj grozečo nevarnost razsula onega sistema, na katerem je slonelo naše gospodarstvo vseh 80 let, odkar naša zbornica obstoji. Vidimo tudi že jasno razvojne tendence, ki jih ustvarja sedanji položaj in s katerimi moramo za bodoče računati.

Ako je bilo kedaj izvajanje nalog Zbornice težko, je to gotovo v sedanji dobi, ko moramo dan na dan ugotavljati, da bi se dale neštevilne nepravilnosti lahko preprečile in ovire odstranile, ako bi se upoštevali naši utemeljeni predlogi in dobronamerni nasveti gospodarskih institucij.

Vse naše gospodarstvo se giblje letos v vidu skrajnih naporov, vedno večje utesnitve in poslovne negotovosti ter vedno večjih javnih dajatev.

Skoraj 12.000 odjav

Posledica vsega tega je vedno številnejše odjavljanje obratov in ta pojav leži kot mōra na vsem našem gospodarskem življenju. Te odjave niso več le pojav običajnih konjunkturalnih kriz, marveč postajajo poleg gospodarskega tudi zelo resen socialni problem. Če smo zabeležili na zborničnem področju tekom zadnjih dveh let 5246 odjav trgovskih tvrdk in 6600 odjav obrtniških podjetij, so to številke, ki predstavljajo močan potres v zgradbi našega gospodarstva.

Z odjavami raste šušmarstvo

Finančna uprava računa kljub zmanjšani število trgovinskih obratov v vedno večjimi skupnimi dohodki od pridobnine, ki jih hoče pri se preostalih obratih doseči. Ker odpade na primere smrti in invalidnosti le malo številno odjav, se vrste onih, ki se bavijo s posredniškimi posli, prekupčevanjem in prevzemanjem profesionalnega dela brez oblastne prijave vedno bolj množijo. Že v zadnjem poslovnem poročilu sem razpravjal o teh vprašanih in apeliral na odločujoče činitelje, da z ozirom na epidemično širjenje odjavljanja obratov poostre nadzorstvo nad šušmarstvom. Po cenitvah, ki jih je dala zbornična anketa, imamo v Dravski banovini že okrog deset tisoč oseb, ki izvršujejo obrtniška dela, ne da bi zadostile predpisom obrtnega zakona. Pri vsem razumevanju težkega stanja reducirane pomočnika in profesionalnega delavca v industriji, moramo vendar naglašiti, da ne gre, da bi bil obrtnik, ki mora dati tretjino vseh svojih ocenjenih dohodkov za davke, brez zaslužka zaradi šušmarstva drugih. Prizanašanje šušmarstvu mora voditi v anarhijo.

Zadružne prodajalne ogrožajo trgovino

V trgovini narašča kriza, ker so kooperativne prodajalnice pritegnile po večjih mestih in industrijskih centrih že nad polovico vsega blagovnega prometa nase. Nehote smo tako postavljeni pred resno dilemo: ali zadružna trgovina ali zasebna iniciativa. Dosedaj se je favorizirala kooperativna trgovina z vsemi privilegiji in ugodnostmi, dokler se ni razvila do sedanje višine. Dočim je ona uživala vse davčne ugodnosti, je davčna praksa obremenila trgovstvo v Dravski banovini, kjer je zadružna trgovina relativno najjače razvita, za 100% višje kakor v ostalih banovinah naše države. Zato se ne moremo čuditi, če je taka situacija izpodjedla tla obstoja tisočem naših bivših pripadnikov. Na drugi strani izločujejo zopet industrijske prodajalne, ki se živahno množijo, pokliče trgovce iz posla. Vsega tega pa menda odločujoči krogi ne vidijo, ker drugače pač ne bi bilo mogoče, da bi se za mesto Ljubljano predpisala skoro trikrat večja davčna osnova ko lani. Tako smo doživeli, da je položaj mnogih vrst obrtnikov postal znatno slabši, kakor je položaj delavcev v nekih panogah industrije. Proces proletariizacije teh slojev srednjega stanu se rapidno nadaljuje in postaja prav pereč socialni problem, če se že danes ponujajo obrtniki kot dninarji za poljsko delo. V borbi za zaposlitev je prinesla kriza s seboj tudi vse druge

spremljevalne pojave. Predvsem se je šlo v konkurenčnosti z realnimi, pa včasih tudi z nedopustnimi sredstvi tako daleč, da je dohodek nekaterih panog zmanjšan pod minimum vsake normalne režije. Davčna praksa žal tudi tega momenta ni dovoljno ocenila, ker bi bile sicer take ocene, kot so bile razgrnjene, nemogoče. S skrbmi nas navdaja

Položaj našega gozdarstva in lesne trgovine

Odkar so naši odjemalci vpeljali sistem kontingentiranja in odkar je stopila v Italiji spomladi uvozna carina za les v veljavo, so se razmere v lesni stroki še bolj poostrile. Kdor neinformiran gleda številke našega izvoza posebnost v Italijo, bi morda mislil, da mora vladati v tej panogi zopet dobra konjunktura, ker kažejo številke, da smo dosegli sedaj, ko bremeni naše blago 60 do 100% na carina, celo večje količine izvoza kot poprej. Toda v zmoti je, kdor bi napravil tak zaključek. Naša lesna stroka in šumarstvo sta izgubila svojo rentabilnost. Seka in prodaja se blago za vsako ceno, ker se mora prodajati, pod pritiskom neodložljivih obveznosti, da se izognejo lastniki še večjim škodam in neprilikom. Donos gozdne posesti je danes obremenjen z najrazličnejšimi davki in dajatvami s 50 do 100% in to je postalo glavni razlog kritičnega stanja cele panoge. Ako je kje razbremenitev potrebna, potem je to predvsem pri gozdni posesti.

Upali smo, da bo mogoče od Italije doseči enake ugodnosti, kakor jih je priznala Avstriji. Tozadevna pogajanja pa so bila brezuspešna. Izvoz lesa v Italijo je posebne važnosti za Dravsko banovino, ker znaša 60% vsega izvoza banovine.

Prav tako pa nas zanima tudi ureditev izvoza v Španijo, s katero se pogajanja zaradi meščanske vojne zavlekla. Zbornica posveča tem vprašanjem vso pozornost.

Predsednik Jelačin je podal nato poročilo o stanju našega kmetijstva ter presel na

Vprašanje ureditve kmečkih dolgov

Po ugotovitvah ankete Kmetijske družbe je znašala zadolžitev kmetov pri kreditnih združbah 749 milijonov dinarjev, pri regulativnih hranilnicah 138 milijonov dinarjev, pri bankah in privatnikih pa 113 milijonov dinarjev. Obrestna mera v Dravski banovini ni bila nikjer pretirana in se je gibala med 6 in 12%, dočim so v ostalih delih države celo zadruge posojale denar po obrestih nad 18%. Ali napram temu stanju dolgov smo imeli tudi aktivno postavko kmečkih vlog, in sicer 134.000 vlagateljev z zneskom 730 milijonov dinarjev.

Pri drugi statistiki, ki so jo nekoliko pozneje sestavili denarni zavodi, meseca marca 1932, je bilo ugotovljeno sledeče stanje kmečke zadolžitve:

pri kreditnih združbah Din 753,653.715'—
pri občinskih hranilnicah Din 178,935.462'—
pri ostalih den. zavodih Din 50,539.000'—
Skupaj Din 982,948.177'—

Po tretji uradni anketi ministrstva za kmetijstvo in Privilegirane agrarne banke pa je znašalo stanje kmečkih dolgov v Dravski banovini 1.185-1 milij. dinarjev. Podrobneje razčlenjeno izgleda to vprašanje tako-le: število zadolženih gospodarstev znaša v Dravski banovini 61.490 napram 701.199 v vsej državi. Od celokupnega števila kmečkih gospodarstev znaša število zadolženecv 31,1%, in sicer pride povprečno na posamezno zadolženo kmečko gospodarstvo v Dravski banovini Din 19.386'45, dočim znaša povprečnina za celo državo Din 9.811'72. Na 1 ha zemljiške posesti znaša zadolžitev Din 2266'74, toda če vzamemo na 1 ha obdelane zemlje, pridemo do številke 5485'93, kar je točno še enkrat toliko, kakor pa znaša na primer zadolžitev v sosednji Savski banovini.

Kot upniki so na vprašanje kmetijskih dolgov interesirane tri skupine, in sicer: zadružne hranilnice in posojilnice s 395'6 milij. dinarjev, drugi denarni zavodi z 216 milij. dinarjev in privatniki s 575'6 milij. dinarjev. Med temi privatniki so medsebojna posojila kmetov. Obenem pa so v veliki meri tu obseženi tudi blagovni krediti pri trgovcih in dolgovi za izvršena dela pri obrtnikih. Na podlagi teh podatkov in analize si lahko vsakdo sam za-

misli in oceni reperkusijo, ki jo je imelo odlaganje plačil, ki traja sedaj že dve in pol let. Po dolgi dobi neodločnosti se sedaj vračamo k enakomerni ureditvi odplačevanja za celo državo za vse vrste dolga in za vse vrste dolžnikov. V tem, da se je za kratkoročne in dolgoročne blagovne, delovne, osebne in realne dolgove predvidel isti način obrestovanja in odplačevanja, leži glavni vzrok neprilike, s katerimi se moramo danes boriti. Te težkoče so v glavnem v tem, da se ne razločujejo in tretirajo vprašanja niti po plačilni zmognosti, niti po površini obveznosti poedinca, marveč se dolg, ki ga je nekdo napravil radi nakupa zemljišča ali posesti, torej radi povečanja svoje imovine, tretira na povsem enak način, kakor dolg, ki spada v zadeve tekočega gospodarjenja. Vprašanje je po svojih posledicah mnogo predalekosežno, da bi se moglo po edinstveni šabloni tretirati na en in isti način za vse banovine.

V naših krajih, kjer je bilo kreditno gospodarstvo visoko razvito, smo imeli napram 61.490 zadolženim kmečkim gospodarstvom pri istih denar. zavodih tudi 134 tisoč vlagateljev kmečkega stanu, ki so s svojim varčevanjem in vlaganjem prihrankov v posojilnice in hranilnice omogočili, da je prišel naš kmet hitro in poceni do posojila, ki ga je potreboval. Naš kmet ni potreboval niti Drž. hip. banke niti Privil. agr. banke, ki danes nima v vsej Sloveniji več ko 1% svojih posojil, marveč smo tvorili zaokroženo gospodarsko enoto, ki je svoje lastne potrebe zmagovala z najširšim in najpopularnejšim organiziranim varčevanjem.

Toda namesto normalnega reševanja, smo dobili enostavno odlaganje plačil skozi dve leti, ki je povzročilo poslovnim krogom in denarnim zavodom težak udarec. Interesantna je ugotovitev, da je po uradni statistiki 65% kmetov nezadolženih in da so vsled imobilizacije denarnih zavodov prihranki stotisočev pripadnikov kmečkega stanu trenutno nedvigljivi. Sedanja rešitev je pretvorila brez ozira na obstoječe dvostranske dogovore in pogodbe kratkodobne, kakor tudi dolgoročne kredite v dvanajstletne, unificirala zanje obrestovalno in amortizacijsko službo in s tem izzvala popolno perturbacijo v vrstah kreditnega gospodarstva. Naše kreditno gospodarstvo je zgrajeno od zdočaj iz naroda, od skromnih zaslužkov ljudi in se mora zaradi tega gledati nanj z drugimi očmi, kakor pa na denarne zavode kapitalističnega formata in načina poslovanja. Vprašanje našega denarstva je zato vprašanje psihološkega razpoloženja in čutenja širokih mas, ki ne sme nikdar doživeti razočaranja, da so pogodbe in obveze samo fikcije, še manj pa sme zavladati mnenje, da se danes lahko človek poljubno zadoljuje, saj bo na koncu koncev itak prišlo do intervencije države.

Naši letoviški kraji

registrirajo pri številnem porastu nočnih in gostov manjši bruto dohodek in zmanjšanje konzuma na celi črti, kar je naravna posledica splošnega omejevanja izdatkov. Iz tega razloga se tudi nesorazmerje med brutodonosom in povečanimi javnimi dajatvami toliko jače in neprijetneje občuti.

Na našem denarnem tržišču

se razvijajo razmere na eni strani pod neizogibnimi posledicami odgoditve plačanja kmečkih dolgov, na drugi strani pa neprestanega interesa vlagateljev, da dvignejo za čim večje vsote svojih vlog gotovino.

Ker dotoka novih vlog ni dovolj, je ostal položaj do kraja meseca novembra stacionaren v vidu tibe likvidacije in povečane pritiska malih vlagateljev. Šele koncem novembra je bila izdana nova uredba, po kateri naj skušajo denarni zavodi izvršiti sanacijo v lastnem delokrogu z znižanjem obrestne mere za vloge ter delnim pretvarjanjem vlog v delnice in kompenzacijske. Kakor kažejo statistične ugotovitve, bi tu zadostoval razmeroma majhen kredit za to, da se izplačajo vsi mali vlagatelji. Če bi se omogočila taka mobilizacija našega denarnega trga, bi to brez dvoma psihološko najjače vplivalo na razpoloženje vlagateljev in na obnovo zaupanja v denarne zavode, ki je za ohranitev našega denarstva neobhodno potrebno.

Z veliko napetostjo se je pričakoval 15. november, ki je določen po nad dve-

letnem moratoriju kot termin, v katerem se morajo plačati 6% obresti za kmečke dolgove. V kolikor smo mogli dobiti dosedaj pregleda, je dobra tretjina kmečkih dolžnikov točno plačala zapadle obresti, vendar je del onih, ki se zanašajo na to, da bodo dolgovi vsaj deloma odpisani, odnosno, da mora priti še do nadaljnega zniževanja obrestne mere, dokaj znaten. Denarni zavodi se bodo morali prihodnji teden odločiti, ali in v koliko naj tožbenim potom zahtevajo plačilo dolgov. V vzhodnih delih države je agitacija proti plačanju še vedno dosti razširjena, dočim so po Vojvodini pa tudi na Hrvaškem kmetje v velikem odstotku plačali po uredbi predpisano anuiteto.

Skupno delovanje zbornic

V takšni situaciji so si zbornice iskale medsebojnega stika, da dajo svojim predlogom s skupnimi sklepi poseben poudarek. Naša zbornica se je aktivno udeleževala vseh konferenc in je podala v Skoplju obširno poročilo o svojem stališču napram industrijskim kartelom, na konferenci v Ljubljani pa podrobno študijo o praksi priredbe pridobninskega davka, ki sedaj posebno zanima najširšo gospodarsko javnost. Na konferencah trgovskih in industrijskih ter skupnih zbornic v Beogradu in Zagrebu je zbornica iznesla svoje predloge glede izvedbe novih določb taksnega zakona, donajanja gospodarskih uredb, ustanavljanja velikih trgovskih hiš, o enotnem postopanju zbornic v vprašanju zborničnih taks in izvedbe znižanja inkorporacijskih pristojbin.

Za napredek obrta

Obrtniškim vprašanjem je zbornica vedno posvečala prav posebno pažnjo. Zbornični zavod za pospeševanje obrta je priredil ob priliki konference obrtniških zbornic v Ljubljani in jesenskega velesjema razstavo svoje delavnosti. Obenem smo izdali jubilejno številko »Obrtnega Glasnika«. Njegovo zanimivo gradivo je vzbudilo tudi v širših krogih javnosti zanimanje za obrtniška vprašanja. Položili smo tu javno realno bilanco dela, ki je bila baš v sedanjih časih, ko se je nekaterih panog pričelo lotovati malodušje, potrebna, da povzdigne zopet samozavest in odpornost v borbi z neprilicami in nadlogami, ki tarjejo obrtništvo. Suhe številke dokumentirajo stvarno in nazorno položaj obrtništva v skupni zbornici in pažnjo, ki jo posveča obrtno-nadaljevalnim šolam, razstavam, strokovnim tečajem, specializaciji naraščaja v inozemstvu, povzdigi kvalitete dela in končno podpiranju onemoglih. Na tej razstavi uspešno pričela propaganda se je nadaljevala v okviru priredb Obrtniškega tedna, ki so ravno kar zaključene s polnim moralnim uspehom. Tudi tu je zbornica najtesneje sodelovala roko v roki z vsemi strokovnimi organizacijami, da vsi stanovi pravilno ocenijo in se zavedo povezanosti interesov, velikega kulturnega, socialnega in narodno-gospodarskega pomena in vloge obrtništva v današnji družbi, da pričnemno ceniti lastno delo in spoštovati domač izdelek.

V današnjih dneh velike socialne stiske smo kot gospodarji in podjetniki dolžni, da to storimo, ne samo da ohranimo pri delu svoje dosedanje osebe, marveč da ustvarjamo tudi onim, ki so danes nezaposleni, nove možnosti dela in rednega zasluka.

Socialna vprašanja

V socialno-političnem oziru so se pojavili razni načrti zakonov. Tu omenjam predvsem dalekosežno vprašanje zakonite ureditve minimalnih mezd, vprašanje razširjenja pokojninskega zavarovanja in njegovo reorganizacijo pod okriljem SUZORa, sanacijo bratovskih skladnic ter izvedbo že od leta 1922 uzakonjenega zavarovanja za starost in iznemoglost. Objavljene so bile nove nevarnostne tabele za nezgodno zavarovanje, ki pomenijo zopetno povišanje prispevkov.

Med socialnimi vprašanji nas posebno zanima

vprašanje minimalnih mezd.

V raznih delih naše države je isto delo zelo različno plačano in še celo v Dravski

banovini sami imamo v eni in isti industrijski skupini razlike, ki znašajo po 100 in tudi nad 200%. Tako stanje je ne samo s stališča delojemalca, marveč tudi s stališča gospodarja trajno nevzdržno, ker vpliva na produkcijske pogoje in omogoča onemu, ki delovno moč slabše honorira nižje produkcijske stroške, kar kvari ostalim cene. Ideal naprednega gospodarstva ni in ne more biti, da se znižujejo meze navedbo čez ono mero, ki je z ozirom na današnje stroške za prehrano, stanovanje in obleko točno začrtana, ker pada s tem le standard delavstva, njegova kupna moč in z njo trgovinski promet. Zato tudi naša zbornica želi, da se temu vprašanju posveti potrebna pozornost in da se nivo delavskih mezd po možnosti čim bolj izenači. Za Dravsko banovino je to vprašanje posebno važno, ker znašajo po ugotovitvah centralne inspekcije dela v Beogradu stroški za prehrano delavstva od 25 do 100% več, kakor pa v drugih banovinah. Zbornica smatra, da bi se to vprašanje najbolje uredilo s kolektivnimi pogodbami, ki naj bi, ako jih sklene primerno število večjih podjetij, veljale obvezno za vso stroko.

Načrti glede izvedbe

zavarovanja za starost in iznemoglost,

ki so prišli doslej v javnost, izgledajo dokaj nezreli in ne morejo tvoriti podlage za razpravo. Glavno vprašanje pri vsem tem pa ostane, ali je sedanjí čas primeren za izvedbo zakonitega pooblastila, če se poprej v letih dobrih konjunktur ni pristopilo tej izvedbi. Izvedba bi pomenila brezpogojno najmanj svojih 110 milijonov dinarjev novih socialnih bremen.

Centralizacija pokojninskega zavarovanja, ki je bila predvidena v načrtih uredb, nasprotuje vedno naglašeno stališču naših gospodarskih krogov in bi pomenila novo drenažo našega kreditnega in denarnega tržišča, ki je že s prelivanjem pupularnega denarja v Državno hipotekarno banko doživelo težak udarec za domač hiptekarni in komunalni kredit.

V transportni politiki

je zadnje povečanje prevoznih stroškov in transportne takse preseglo ono mejo, ki je pri današnjih cenah blaga dopustna, da se prevoz z železnico še izplača. Železniška uprava na mnoga opozorila in predloge ni reagirala. Posledica je bila, da je promet kosovnega blaga na železnici pričel nazadovati ter da se danes na velike razdalje že do 200 km prevaža komadna roba s tovornimi avtomobili, na manjše pa s podeželskimi vozovi. Če bo železniška uprava intransigentno vztrajala na svojem fiskalnem stališču, se bo še povečala njena izguba na transportih. Vprašanje je dalekosežno in bilo bi železi, da končno naša železniška uprava uvidi, da sedanja komercialna politika ne jemlje dovolj obzira na gospodarsko stanje in poslovne razmere.

V trgovinsko-političnem pogledu

beleži letošnje leto v prvih tričetrtletjih veliko živahnost. Tako je nova trgovinska pogodba z Nemčijo stopila dne 1. junija, z Albanijo pa dne 1. julija ter s Turčijo dne 20. julija v veljavo, obenem pa je bil trgovinski sporazum z Rumunijo podaljšan, dosežen nov sporazum o plačilnem prometu z Grčijo, s Francijo pa nov sporazum o kontingentih.

Konsolidacija političnih razmer na Balkanu, ki je pod genialnim vodstvom blagopokojnega kralja Aleksandra I. izredno napredovala, nam je omogočila tudi zblizanje z našo sosedno Bolgarijo. Meseca maja je imela delegacija jugoslovanskih privrednikov priliko, da se na poziv bolgarskih privrednih ustanov udeleži informativnega potovanja po Bolgariji. Moram vam odkrito reči, da je bilo to potovanje za nas pravo odkritje. Naša zbornica se je s petčlansko delegacijo udeležila te ekspedicijske, na kateri smo imeli možnost, da posetimo vse glavne gospodarske in industrijske centre sosedne Bolgarije ter da navežemo osebnostne stike s predstavitelji njihovih organizacij. Bili smo povsod tako prijateljsko sprejeti, videli toliko novega, da predlagam, da pošljemo pozdrav-

ne brzojavke zbornicam v Sofiji, Plovdivu, Burgasu in Varni. (Z odobravanjem sprejeto.)

Naša zunanja trgovina

kaže na videz povečanje obsega in je aktivna, vendar so izgledi za naš izvoz vedno slabše. Največja težkoča je namreč v tem, da pri trgovskih pogajanjih ne moremo nastopiti napram inozemstvu kot enako obojazen pogodbenik. Dočim imajo vse inozemske države, poleg uvozne carine nebroj obrambnih sredstev, vlada pri nas še vedno režim svobodnega uvoza in izvoza. Kakor čujemo, se namerava sedaj uvesti nov režim napram onim državam, s katerimi imamo izredno pasivne bilance, da se na podlagi našega uvoza poveča naš izvoz.

Z gotovostjo smo pričakovali, da bo prišlo letos do ureditve izvoza lesa, ker sedanja divja konkurenca pobija cene brezglavo navzdol do brezkrainosti. Taka kontrola je tembolj potrebna, ker je nevarnost, da bi nas tuje uvozne države prehitile in uredile svoj uvoz na škodo naših interesov. V naši zunanji trgovini je edini indirektni regulator, ki vpliva na tok prometa, sedanji način obračunavanja in plačanja. Skoro 4/10 naše zunanje trgovine se obračunavajo v kliringu.

Popolen kliring sam po sebi zavira čezmerni porast salda in s tem vpliva na uraynotežitev uvoza in izvoza. Pri klirinških sporazumih se obračunava na podlagi uradnih tečajev z oficialno premijo 28'5%, dočim se z neklirinškimi državami vrši promet na podlagi tečajev po svobodnem tržišču, ki so se razlikovali tudi od 10 do 15% od oficialnih. Te diference grede v prilog klirinškim državam in škodujejo domačemu delu.

Tudi glede

našega tujskega prometa,

kjer smo sicer zabeležili porast gostov in nočnin, moramo biti na jasnem, da ta pojav ni bil posledica normalnega razvoja ali pa morda uspeh naše propagande, marveč, da je čisto slučajen in izreden. Zato bi bilo napačno misliti, da smo že prebrodili težkoče v tem oziru in gremo naglo izboljšanju prilik naproti. Baš obratno na tem polju nas čakajo še velike naloge in mnogo dela.

V industriji

smo postavljeni pred nove probleme. Dober del industrije je pokazal vse razumevanje za težino časa, izpopolnil svoj fabrikijski program, da smo zopet nekoliko napredovali v zmanjšanju odvisnosti od inozemstva. Nastopile pa so tudi tu težkoče, posebno, ker je bila odklonjena izdaja dovoljenj za kakih 10 novih podjetij, od katerih je večina že instalirana in so mnogi celo že obratovali. Velik del reduciranih delavcev zato ni mogel biti znova zaposlen. Smatram, da ni preveč zahtevano, ako izrazimo željo, da naj se že obstoječim podjetjem omogoči nadaljnje obratovanje. Pretežka ovira za naš gospodarski razvoj bi bilo, ako bi se pričela omejevati ekonomska aktivnost industrijskega podjetništva.

Pač pa naj bi se preprečilo ustanavljanje obratov za izdelke, ki jih že izdelujemo v preobilni meri. Tu bi bilo pač priporočljivo več smoternosti in ni prav, da si kot dežela, ki je siromašna na kapitalu, dovoljujemo pogreške in take nesmotrene investicije.

Nova uredba o denarnih zavodih ni prinesla bistvenih novih izprememb. Prav za prav le obnavlja in nekoliko modificira režim nekdanjega § 5. Po najnovjšem stanju je v celoti 160 denarnih zavodov pod režimom uredbe, od katerih pa pripada na Dravsko banovino samo 8. Med temi je 5 javnopравниh hranilnic. Sedanja nelikvidnost leži kot težka mora na vsem gospodarstvu. Čimdalj tembolj se čuti potreba mobilizacije dolgov in terjatev bodisi na ta ali oni način.

V javni upravi se premalo varčuje

Ob novem proračunu napovedani ukrepi za izvajanje štednje v javnem gospodarstvu pozneje niso pokazali bistvenega vpliva na dejanski tok državnih izdatkov. Stvarni iz-

datki so kljub vsem ukrepom v prvem polletju narasli za 138 milijonov. Po naših opažanjih in presoji bo treba pri obremenitvi panog, ki so zastopane v zbornici, neodložno gotovih omiljenj in izprememb. V tem oziru je zbornica sestavila poseben načrt, v kateri smeri naj bi se kretala reforma.

Davčna reforma

je dala zborničnemu uradu obilo posla. Mnogi predpisi niso bili jasni, pa tudi izvršilni organi so tolmačili mnoge odredbe kar po svoje, posebno glede računske takse in davčnega minimuma za pridobnino. Zato je zbornica v nizu predstavk opozorila finančno ministrstvo na opažene pogreške in nepravilno tolmačenje zakonskih odredb ter prošila, da se izdajo izvršilnim organom potrebna pojasnila in navodila.

Predsednik Jelačin je podrobno navedel vse akcije Zbornice v tem oziru ter tudi omenil, da je velik del njenih predlogov ministrstvo tudi sprejelo.

Ocene pridobnine po novih predpisih se je letos izredno zavlekla tako, da so davčni odbori šele meseca novembra pričeli posloovati. Ocene so izpadle vsepovsod, tudi po deželi, višje kot prejšnja leta, posebno pa se je povišanje občutilo po mestih. Jaz sem takoj, ko so bile znane ocene za nekatere stroke, izvršil potrebne intervencije pri davčni upravi in finančni direkciji in izročil obširno spomenico, v kateri je prikazan naš težaven gospodarski položaj in težkoče, ki jih izziva povečanje pridobninskega davka. Kakor vidim iz prejetih informacij, so ponekod davčni odbori skušali prilagoditi pretirane ocene dejanskemu prometu, toda za večino strok je kljub temu po mestih davek povečan za 60 do 80% nasproti lansjemu. Obrazložil sem vse nepravilike tudi odposlaneu finančnega ministra ing. Stanoji Nedeljkiću in mu stavil niz konkretnih predlogov, ki naj bi vsaj deloma situacijo olajšali in ublažili. Uspeh teh intervencij Vam je bil sporočen v posebnih okrožnicah.

Nasprotno pa je pri banovinskih dajatvah nastala po odobritvi letošnjega proračuna znatna olajšava, ker so odpadle izredne banovinske davščine na dobiček družbenemu davku in novi skupini pridobnini zavezanih podjetij, na tantieme, na zaslužek in pokojnine oseb, ki niso pristojne v Jugoslavijo in na izkoriščanje vodnih sil. Tudi pri obveznosti plačanja banovinske trošarine na vino in žganje je zbornica dosegla važno olajšavo za trgovino, da jo plača po novem le tedaj, če prodaja blago direktnemu konzumentu, dočim jo je morala prej plačevati v vsakem primeru.

Izpremenjene prilike v gospodarstvu odsevajo tudi

v našem gostinstvu.

Redni gostilniški obrati so zapadli v popolno krizo.

Na zborničnem področju je bilo koncem leta 1933. 6020 gostinskih obratov, po stanju koncem tretjega četrtletja letošnjega leta jih je pa 6028. Navidezno izkazuje statistika torej celo nezaten napredek. Toda če pogledamo podatke malo podrobneje, se nam nudi čisto druga slika. Med 241 prijavami in 233 odjavami gostinskih obratov v devetih mesecih letošnjega leta vidimo na eni strani nazadovanje rednih gostinskih obratov, na drugi strani pa naraščanje malih obratov, kot bufetov, vinskih klet, krčem in ljudskih kuhinj. Čedalje bolj je poleg tega opazati pojav, da prehajajo gostje iz hotelov, restavracij in gostilen v ljudske kuhinje in predvsem v menze. Padec kupne moči je vzrok, da so začeli ljudje kar trumoma posecati menze. Zahtevati moramo, da te menze ne posegajo v delokrog rednih gostilniških obratov, ali pa da plačujejo enake davščine.

V težkem položaju, v katerem se nahajajo naši gostinski obrti, odpirata vsaj za bodočnost boljše perspektive dva momenta. Izpolnila se je namreč stara želja in težnja gostinskih organizacij s tem, da sta bili uveljavljeni dva važni uredbi, in sicer uredba o ustanavljanju in ureditvi pogostinskih obratov in uredba o dokazu izobrazbe za upravljanje pogostinskih obratov.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Po zelo podrobnem opisu stanja našega obrta je bilo predsedniško poročilo zaključeno. Predsednik Jelačin je nadaljeval:

Zaključne besede

Ob zaključku svojega poročila smatram za svojo dolžnost izraziti prav posebno zahvalo vsem zborničnim svetnikom za pregledna in obširna poročila, ki so mi jih poslali glede gospodarskega stanja v svojem okolišju in v strokah, katerim pripadajo. Njihove predloge in želje bo upoštevala zbornica pri vseh svojih akcijah in intervencijah.

Letošnje leto zaključujemo v zavesti, da smo izvršili v funkcijah, ki so nam bile

poverjene, svojo dolžnost in to hočemo storiti tudi v bodoče. Čaka nas še mnogo dela, ki se ga ne strašimo, marveč hočemo vstopiti v novo leto z optimizmom in nadaljevati naša prizadevanja, da obvarujemo gospodarstvo, da v svojem razvoju ne nazaduje, da ne izgubi življenske moči in da ne opeša, marveč da z žilavo odpornostjo premaga vse težkoče in neprilike velikih gospodarskih potresov, ki jih naša generacija preživlja. Prepričan sem, da me boste, kakor doslej, vedno tudi v bodoče v tem stremljenju solidarno podpirali, da bomo skupno kos težkim nalogam, ki jih na nas stavi sedanji čas.

Poročila zborničnih svetnikov

Po splošnem odobravanju, ki ga je izrazilo poročilo predsednika Jelačina, je prešla plenarna skupščina takoj na naslednjo točko dnevnega reda, na poročilo zborničnega podpredsednika Josipa Rebeke o omejitvi čezmernega naraščanja obrtniških obratov in o uveljavljanju potrebnih smernic za pobijanje krize obrtništv. Njegovo poročilo, ki je obširno in jasno podalo težko stanje našega obrta, je napravilo močan vtis. Referat podpredsednika Rebeke, ko tudi ostala poročila priobčimo v prihodnjih številkah.

K poročilu podpredsednika Rebeke se je oglasil k besedi poslanec Krejči, ki je opozoril na anketo, ki jo je pred kratkim priredil v Zagrebu Centralni odbor za borzo dela. Na tej anketi so bili zastopani samo delojemalci, a morajo nekateri predlogi in konstatacije ankete zanimati tudi delodajalce. Tako se je konstatiralo, da imajo v južnih krajih nekateri obrtniški mojstri po pet in več vajencev, a niti enega pomočnika. Tako nastaja nevarnost, da bo v kratkem v teh krajih preveč pomočnikov, ki bodo večinoma slabo kvalificirani in da bo onemogočeno, da bi našli naši obrtniki zaslужek v južnih krajih, kakor je omenjal v svojem referatu podpredsednik Rebek. Zato opozarja na to ugotovitev ankete v Zagrebu. (Odobravanje.)

Dodatno k poslovnemu poročilu Zbornice je nato poročal v velikem in s podrobnimi podatki krepko utemeljenem referatu svetnik Franc Sirc o težkem gospodarskem položaju kranjskega okraja.

Za njim je zbornični svetnik dr. Ernest Rekar v temperamentnem in stvarnem referatu naslikal vse težave naše lesne izvozne trgovine, ki postaja vedno bolj nerentabilna. V svojem referatu je navedel tudi podrobne predloge, kako vse te težave premagati.

Zbornični svetnik Milko Senčar je nato poročal o našem sadnem izvozu ter zlasti o izvozu jabolk v Nemčijo. Pri tem je opisal tudi ves potek pogajanj s Prizadom ter tudi jasno navedel vzroke neuspeha našega letošnjega sadnega izvoza.

Dodatno k poročilu svetnika Senčarja je pripomnil predsednik Jelačin, da se je že na velikem izvoznem kongresu v Mariboru konstatiralo, da sodelovanje s Prizadom ni prineslo zaželenih rezultatov. Za prihodnje leto bo potrebno, da se izvozniki pravočasno pobrigajo, da drugo leto ne bo nobenih ovir za pravočasen izvoz sadja in da organizirajo ta izvoz sami, kakor se je to prejšnja leta vedno dogajalo in z uspehom. Potrebno pa je tudi vse potrebno ukreniti, da bo tudi Narodna banka dala potrebne izvozne kredite. To smo sicer že zahtevali opetovano in čas je, da se naša zahteva vendar enkrat tudi upošteva.

Zbornični konzulent Žagar je nato poročal, da je zbornica izvedla na podlagi predloga banke uprave in na zahtevo finančnega ministristva revizijo svojih taks. Vse pristojbine za obrtnike so bile znižane za eno tretjino, taksa za preselitev obratov se je znižala za polovico in enako so se znižale takse za listine za carinske olajšave. Takse za trgovske in industrijske obrate so ostale neizpremenjene.

Zbornični proračun

Na predlog in na podlagi sklepov vseh zborničnih odsekov predlaga predsednik Jelačin naslednji proračun in doklade, kar je vse plenum soglasno odobrilo.

- Zbornični proračun za l. 1935. se do-
loča:
s potrebnimi Din 3.015.238
s pokritjem Din 3.076.000
torej s presežkom kot
blagajniško rezervo . . . Din 60.762
- Da se doseže proračunsko pokritje, je
pobirati v letu 1935 na podlagi zakona z
dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobi-

ranju doklad na neposredni davek trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic (Službene Novine z dne 11. julija 1930, broj 155/LVIII):

a) 8 odstotno doklado od osnovnega davka na dohodek od podjetij, obratov in poklicev ter od osnovnega davka na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov;

b) 8 odstotno doklado na 50% minimalnega davka po drugem odstavku čl. 86 zakona o posrednih davkih.

Zbornično predsedstvo se pooblašča, da predpiše podjetjem, katerim je davek odmerjen po 2. odst. čl. 86 l. c. v primeru potrebe dopolnilno doklado.

Za sklenitev carinske unije z Bolgarsko

Soglasno in z odobravanjem je bil sprejel ta samostojen predlog zborničnega predsednika Ivana Jelačina.

Z ozirom na novo sklenjeno trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki je že več mesecev v veljavi in ki je pri vsej gospodarski javnosti obeh bratskih držav vzbudila največje zadovoljstvo, dalje z ozirom na skoro čisto slično prirodno in gospodarsko strukturo obeh držav in z ozirom na splošno težnjo po čim tesnejšem zblizanju obeh držav naj zbornica g. ministru trgovine in industrije predloži pismeno predstavko, da kraljevska vlada čimprej pristopi k pripravam za skorajšnja pogajanja in zaključitev carinske unije med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Bolgarijo.

Zbornični svetnik Milko Senčar je vložil samostojni predlog glede sanacije našega denarstva. Njegov krepko utemeljeni predlog je žel splošno odobranje.

Zbornični svetnik M. Krapež je nastopil v svojem predlogu proti preostremu izterjavanju davčnih zaostankov. Tudi njegov predlog je bil soglasno sprejet.

Zbornični svetnik Vrečar je zahteval intervencijo zbornice zaradi protizakonite odmere prometnega davka v kamniškem okraju ter zahteva preiskavo, da se dožene, kdo je zakrivil to odmero davka.

Zbornični podpredsednik Josip Rebek je nato obširno utemeljeval svoj predlog v zaščito čevljarkega obrta. Po uredbi bi morale vse tvorniške popravilnice čevljev likvidirati po treh mesecih, ko je stopila ta uredba v veljavo. Ti trije meseci so že potekli, kljub temu pa še vedno poslujejo Bafine popravilnice. Bafa je namreč oddal prostore teh popravilnic v zakup svojim mojstrom in sedaj jih vodi naprej, ko da bi bile to delavnice teh mojstrov. Toda to je samo izigravanje zakona, ker popravilnice tvorniških podjetij morajo po uredbi v treh mesecih brezpogojno likvidirati in ne smejo pod nobenim pogojem še nadalje obstojati.

Nato opozarja, da se pri Bafi kršijo določila §§ 10, 12 in 15 zakona o zaščiti delavcev in da Bafa ne plačuje delavcem niti čezurnega dela niti nedeljskega dela. Avstrija je zato Bafino tvornico prepovedala in enako sta storile tudi Italija in Švica. Govornik opozarja nadalje, da je tajna Bafinih poslovnih uspehov tudi v tem, ker morajo biti vsi njegovi delavci in nameščenci njegovi neprostovoljni delničarji. Na ta način dobiva Bafa delniški in obratni kapital po zelo nizkih obrestih, dočim morajo druge tvornice plačevati za ta denar po 12 in več odstotkov obresti.

Potrebno je zato, da nastopi Zbornica v zaščito 200.000 članov čevljarških rodbin v Jugoslaviji ter zlasti tudi v zaščito tisočev naših domačih čevljarjev.

Zbornični svetnik J. Windischer je vložil dva samostojna predloga, in sicer zaradi izdajanja neupravičenih dokazil usposobljenosti s strani banke uprave ter zaradi raznih del, ki jih izvajajo državna in sa-

moupravna oblastva v lastni režiji. Na ta način se samo odjema domačim obrtnikom zaslужek.

Temperamentno je nato utemeljeval zbornični svetnik Lavtižar svoj predlog, da se vsaj za Dravsko banovino razveljavi zakon o zaščiti kmeta, ker je ta za kmeta škodljiv in ker zlasti škoduje kmetskim kreditnim zadrugam.

Zbornični svetnik Stergar je v svojem predlogu zahteval, da se že enkrat zgradi cesta iz Kamnika v Luče, ki je bila sklenjena že leta 1928 in so takrat tudi vse zainteresirane občine obljubile svoje prispevke. Ves promet v okraju trpi, ker še ni te ceste.

Zbornični svetnik Holy zahteva, da se dogradi drugi tir na progi Zidani most—Zagreb.

Zbornični svetnik Rojina vlaga nujni predlog, da se zopet dovoli trošarine prsta uporaba denaturiranega bencina. Po odredbi finančnega ministra mora sedaj vsako vložiti posebno prošnjo za uporabo trošarine prostega bencina. Takšne prošnje so bile tudi vložene, a še do danes niso bile rešene, da so prišli podjetniki v zelo mučen položaj.

Podpredsednik Rebek: Pred koncem se je čutil potrebo, da se zahvalim predsedniku Jelačinu, da je z vso odločnostjo nastopil, ko je bilo treba braniti pravice našega gospodarstva in vseh gospodarskih stanov. Zahvaljujem se mu za njegov nastop in mu izrekam naše popolno zaupanje. Glasen aplavz vseh zborničnih svetnikov je krepko poudaril to spontano zaupnico.

Predsednik Jelačin se je nato toplo zahvalil za izrečeno zaupanje in poudaril, da mu je v zadoščenje, ko vidi, da je storil svojo dolžnost. Zahvaljuje se vsem zborničnim svetnikom za njihovo zvesto sodelovanje pri vseh akcijah, ki jih je vodila zbornica. Želi vsem veselo božične praznike in srečno novo leto. Nato je zaključil plenarno sejo.

Politične vesti

S popolno zmago za Jugoslavijo se je končala velika debata o naši spomenici v Svetu Društva narodov, kar soglasno tudi poudarjajo veliki tuji listi. Še v petek zvečer je bil položaj v Zenevi popolnoma negotov in posebno kritičen v soboto, ko se je govorilo celo o možnosti razida Sveta. Energičen nastop delegacij Male antante ter krepka podpora Francije in uspešna intervencija Anglije pa so ohranili slovo v veljavi in sporazum je bil zagotovljen. Pripominjamo samo še, da morajo biti vsi sklepi v Svetu DN soglasni in da je v tem tudi poseben pomen sprejete resolucije.

Resolucija Sveta DN o marsejskem atentatu in v odgovor na našo noto najprej obsoja gnusni marsejski zločin in se pridružuje žalosti jugoslovanskega in francoskega naroda ter zahteva, da se kaznujejo vsi, ki so odgovorni za ta zločin.

Svet Društva narodov nato v resoluciji opozarja, da so vse države dolžne, da zatrejo in onemogočijo vsak političen terorizem in da spoštujejo nedotakljivost ozemlja vsake članice DN.

Svet ugotavlja nadalje, da sledi na podlagi objavljenih listin iz diplomatskega dopisovanja med jugoslovansko in madjarsko vlado ter na podlagi razprave o jugoslovanski spomenici, da so nekatere madjarske oblasti skrivne vsaj po nemarnosti v zvezi s pripravami za atentat.

Madjarska vlada ima zato dolžnost, da kaznuje vse, katerih krivda bo dognana in da poroča Svetu DN o svojih odredbah, ki jih bo v ta namen izdala. Končno ugotavlja resolucija potrebo, da se sklene mednarodna konvencija proti mednarodnemu političnemu terorizmu.

Krivda Madjarske je torej ugotovljena, prav tako pa tudi njena dolžnost, da kaznuje krivce. S tem pa je tudi silno zadet revizionizem, ki je edino omogočil ta mednarodni politični terorizem.

Popolno priznanje za naš uspeh v Zenevi gre zunanemu ministru Jevtiću, ki zaslужi, da se mu to priznanje tudi javno izreče. Vse postopanje naše delegacije je bilo ves čas na višku in zato je postajala naša pozicija vedno močnejša. Baš nasprotno pa se je položaj madjarske delegacije stalno slabšal, in to ne samo zaradi tehtnosti naših argumentov, temveč tudi zaradi nerodnosti, ki jih je zakrivila madjarska delegacija.

Našo hvaležnost pa moramo tudi izraziti obema zunanijema ministroma Male antante dr. Benešu in Titulescu, a prav tako zunanjemu ministru Lavalu, ki je podprl na-

šo delegacijo z vso veliko avtoriteto Francije. Tudi angleškemu delegatu Idnu (Edenu) se treba zahvaliti za njegovo objektivno stališče. Seveda pa tudi vsem članom delegacij Balkanskega sporazuma. Ne najzadnje pa tudi knezu namestniku Pavlu, ki je s svojimi razgovori v Londonu in v Parizu bistveno utrdil naše stališče.

Madjarsko javnost je ženevska obsodba popolnoma presenetila. Budimpeštanska radijska postaja, ki je do zadnjega oddajala poročila o dogodkih v Zenevi, je kar utihnila, ko je bila v Zenevi sprejeta resolucija o krivdi madjarskih oblasti. Opozicijski madjarski listi pa odkrito pišejo o težkem porazu Madjarske.

Rumunski listi svetujejo Madjarski, da sedaj po polomu revizionizma ne preostaja Madjarski nič drugega, kakor da se sporazume z Malo antanto.

»Češkí Slovo« poroča, da so se v Berlinu med gospodarskimi krogi razširile govoriče, da namerava nemška vlada devalvirati nemško marko za celih 80%. Vest praškega lista pa še ni potrjena.

Mussolini se je sestel s senatorjem Bérengerjem in veleposlanikom de Chambrunom ter razpravljal z njima o vseh vprašanjih, ki se tičejo Francije in Italije.

Nizozemska vlada pošlje v Posarje za vzdrževanje reda za časa plebiscita 200 pomorskih strelcev. Vojaške čete pošljejo v isti namen v Posarje tudi Anglija, Švedska in Italija.

Pri nadomestnih nedeljskih občinskih volitvah na Češkoslovaškem so najbolj nazadovali komunisti. Vladna koalicija se je okrepila, dočim je opozicija nazadovala za nekaj mandatov.

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Nova uredna o zapiranju in odpiranju trgovin

je sistirana in velja začasno še naprej stara uredba z dne 6. maja 1930.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 14. decembra: 11.00: Solska ura: Donava in njen pomen za našo kraljevino (dr. Valter Bohinec) — 12.15: Mendelssohn: Simfonija št. 3 na ploščah — 13.00: Čas, slovenske nar. na ploščah — 18.00: Mladina in nova stvarnost (dr. Stan-ko Gogala) — 18.20: Radijski orkester — 18.40: K vprašanju sodobne umetnosti (prof. France Vodnik) — 19.00: Radijski orkester — 19.30: Nac. ura: Andrija Kačić Miošić (dr. Barič, univ. prof.) — 20.00: Jedilni list, program za soboto — 20.10: Komorni trio. Sodelujejo gg. Trost, Müller, Svetel — 21.10: Narodne pesmi severoevropskih narodov poje Drago Žagar — 21.40: Čas, poročila — 22.00: Radijski orkester.

Sobota, dne 15. decembra: 12.15: Zvoki iz Ukrajine (plošče) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, orkester Marek Weber (plošče) — 18.00: Iz čeških oper (plošče) — 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 18.30: Francoska glasba na ploščah — 18.50: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.20: Plošče — 19.30: Nac. ura: Jadranska straža — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.20: Jedilni list, program za nedeljo — 20.30: Vokalni koncert ge. Mile Kogojev — 21.00: Radijski orkester, vmes čas in poročila.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Četrtek, dne 13. decembra: Migo, dekle z Montparnasa. Red B.
Petek, dne 14. decembra: Žalujoči ostali. Red A.
Sobota, dne 15. decembra ob 15.: Matiček se ženi. Premiera. Izven.
Nedelja, dne 16. decembra ob 15.: Orlič. Ob 20.: Waterloo. Izven.
Opera, začetek ob 20.
Četrtek, dne 13. decembra: Hoffmannove pripovedke. Red Četrtek.
Petek, dne 14. decembra ob 15.: Hovanščina. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene.
Sobota, dne 15. decembra: Izgubljeni valček. Red C.
Nedelja, dne 16. decembra ob 15.: Od bajke do bajke, balet. Izven. — Ob 20.: Traviata. Izven.